

ЕЛЕКТРОННА ПОШТА

Незалежна асоціація банків України
Комітет з питань захисту прав кредиторів
Комітет з питань оподаткування та обліку

Національний банк України
Директору Юридичного
департаменту
ЗАМОРСЬКОМУ О.В.

Вих. № 3811-23/02
від 23.02.2017 р.

Копія: Начальнику управління
Юридичного департаменту

Щодо законопроектів № 6029, № 6030

КОЗЛОВІЙ О.І.

Шановний Олегу Володимировичу!

Користуючись нагодою, висловлюємо Вам свою повагу і бажаємо успіхів у професійній діяльності.

Незалежна асоціація банків України (далі – НАБУ) щиро дякує за залучення банківського суспільства до обговорення проектів законодавчих актів.

У відповідь на Ваш лист від 07.02.2017 р. № 18-0006/9441 щодо опрацювання проекту Закону України № 6029 «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо особливостей виконання кредитних зобов'язань на тимчасово неконтрольованих територіях Донецької та Луганської областей» (далі – Законопроект № 6029) та проекту Закону України № 6030 «Про внесення змін до підрозділу 4 розділу XX Податкового кодексу України щодо безнадійної заборгованості суб'єктів господарювання, які втратили можливість здійснення господарської діяльності на тимчасово неконтрольованих територіях» (далі – Законопроект № 6030), повідомляємо наступне.

Щодо законопроектів № 6029 та № 6030.

Законопроектом № 6029 пропонується врегулювати діяльність суб'єктів господарювання, які втратили можливість роботи внаслідок військових дій на Сході та були змушені залишити території Донецької та Луганської областей, які поки що окуповані терористичними угрупованнями.

Проаналізувавши дану законодавчу ініціативу, банківське співтовариство звертає увагу, що запропоновані редакцією норми несуть в собі негативні наслідки для банківських установ та призводять до дисбалансу прав сторін, оскільки, намагаючись захистити виключно права боржників, законодавець повністю абстрагується від правового статусу інших учасників правовідносин. Незважаючи на те, що Законопроект № 6029 містить пропозицію щодо врегулювання статусу територій, на яких органи державної влади тимчасово не здійснюють свої повноваження та населених пунктів, що розташовані на лінії зіткнення, абсолютна більшість пропонованих норм є нелогічними, носять дискримінуючий характер та тягнуть за собою тяжкі наслідки для фінансової системи та державного бюджету.

Прийняття Законопроекту № 6029 в запропонованій редакції може призвести до зловживань з боку боржників, що, використовуючи статус суб'єкта господарювання, який втратив можливість здійснення господарської діяльності на території, де органи державної влади тимчасово не здійснюють свої повноваження, матимуть законодавчо встановлену можливість штучно уникати відповідальності перед банком. За умов фактичного припинення впливу антитерористичної операції (далі – АТО) на господарську діяльність, із збереженням чинності АТО, боржники відповідної категорії будуть звільнені від відповідальності перед кредиторами, внаслідок чого кредитори будуть змушені відмовлятися від будь-яких нових правовідносин із такими боржниками. Також Закон України «Про тимчасові заходи на період проведення антитерористичної операції» (далі – Закон) не забороняє провести реєстрацію місцезнаходження на територіях АТО та отримати відповідні права на звільнення від відповідальності, в тому числі по зобов'язанням, що виникли після такої реєстрації.

Законопроектом № 6029 запропоновано розповсюдити мораторій на пред'явлення вимог (зокрема, в позасудовому порядку) до поручителів. Водночас, стаття 2 Закону не встановлює мораторій на виконання договірних зобов'язань за кредитами загалом, вона встановлює мораторій на нарахування пені/штрафів (тобто, мораторій на застосування відповідальності за невиконання). Відповідно, Закон може встановлювати мораторій на стягнення з поручителя пені/штрафів, нарахованих за кредитом, забезпеченим відповідною порукою, але не повинен встановлювати мораторій взагалі на пред'явлення вимог до поручителя.

Крім того, норма, що передбачає заборону банківським установам нарахувати проценти на основну суму заборгованості за кредитними договорами, договорами позики, порушує права кредиторів на отримання оплати по виданим кредитам, позикам, що обумовлює збитки у випадку оплатного залучення банками коштів для такої видачі. Механізм компенсації таких збитків відсутній. Запропонована редакція не передбачає чіткого механізму реалізації вимоги на практиці із врахуванням діючого законодавства.

Щодо Законопроекту № 6030, банки висловили таку думку, що запропонована вимога є недоцільною, оскільки з 01.01.2017 р. пп.14.1.11 п. 14.1 ст. 14 Податкового кодексу України, що визначає критерії визнання заборгованості безнадійною, доповнено абзацом наступного змісту: «До безнадійної заборгованості банків може бути віднесена сума боргу за фінансовим кредитом, у тому числі сума основної заборгованості та/або сума нарахованих доходів, за яким прострочення погашення суми боргу (його частини) становить понад 360 днів», і дана норма може бути застосована до всіх без виключення кредитів.

Введення такого пункту в перехідних положеннях Податкового кодексу України обмежує сферу застосування пп.14.1.11 до підприємств, «які втратили можливість здійснення господарської діяльності на території, де органи державної влади тимчасово не здійснюють свої повноваження».

Враховуючи викладене вище, просимо Національний банк України звернутися до Комітету Верховної Ради України з питань податкової та митної політики щодо необхідності відхилення законопроектів № 6029 та № 6030, як неприйнятних та таких що шкодять інтересам банківської системи та економіці України в цілому.

У зв'язку з цим, просимо Національний банк України врахувати позицію банківської спільноти при наданні до Комітету Верховної Ради України з питань податкової та митної політики висновків щодо зазначених законодавчих ініціатив.

Щодо необхідності внесення змін до законодавства в частині уточнення обмежень, що встановлені стосовно нерухомого майна, розташованого на території АТО.

У ході опрацювання законопроекту № 6029, банки звернули увагу на необхідність скасування вимоги статті 9 Закону України «Про тимчасові заходи на період проведення антитерористичної операції», яка унеможлиблює реалізацію права кредитора на задоволення своїх вимог за рахунок предметів іпотеки, що знаходяться на території проведення АТО, в тому числі на контрольованій території України та не містить виключення щодо такого зупинення навіть на випадок, якщо власник майна зацікавлений у врегулюванні боргу на підставі відповідних статей законів.

На думку банківської спільноти, обмеження, що передбачені статтею 9 Закону, доцільні для нерухомого майна, розташованого на території, яка не контролюється або обмежено контролюється українською владою. Разом із тим, на території, що знаходиться під контролем української влади, дія цих обмежень стримує економічні процеси, суттєво порушує права громадян на придбання житла, звужує можливості юридичних осіб у фінансово-господарській діяльності, а також порушує права кредиторів.

З огляду на викладене, пропонуємо створити спільну робочу групу, із залученням представників Національного банку України та Незалежної асоціації банків України, завданням якої стане розробка відповідних змін до Закону України «Про тимчасові заходи на період проведення антитерористичної операції».

Пропозиції та коментарі до законопроектів додаються.

Додатки:

- 1. Пропозиції до законопроектів № 6029 та № 6030 (14 арк.);*
- 2. Пропозиції щодо внесення змін до законодавства в частині уточнення обмежень, що встановлені стосовно нерухомого майна, розташованого на території АТО (2 арк.).*

З повагою
Виконавчий директор

О.А. Коробкова

*Вик.: Лисенко В., Маркуця С.
(044)-300-10-15*